МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Асоціація міжнародного навчання та стажування «АМОС», м. Варна, Болгарія

Навчально-науковий інститут права
Кафедра публічного права

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник тез

IX Міжнародної науково-практичної конференції

присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, доктора юридичних наук Віктора Тарасовича Білоуса

26 жовтня 2023 року

Ірпінь

2023

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431

Ф59

Рекомендовано до видання
Вченою радою Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
від 06 листопада 2023, протокол № 6

Редакційна колегія:
Віктор БІЛОУС, д.ю.н., професор, заслужений юрист України;
Марина ГЛУХ, к.ю.н., доцент; Олена МЕЛЬНИК, к.ю.н., доцент

Ф 59

Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д.ю.н. Віктора Тарасовича Білоуса. м. Ірпінь, 26 жовтня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. 312 с.

Тези подаються в авторській редакції.
Організатори конференції не несуть відповідальності
за зміст поданих матеріалів.

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431
© Державний податковий університет, 2023

ЗМІСТ

Ариштевич О.В. Перспективи міжнародно-правової співпраці з податкових питань в Україні…….. **11**

Афонін Т.В. Проблеми правового регулювання трансфертів у бюджетній системі України…….. **15**

Білецька Д.С., Василенко Д.О. Фінансово-правова відповідальність…… **17**

Білоус В.Т., Тернущак М.М. Категорія «фінансова безпека держави» у теоретико-правовому вимірі……. **23**

Боднарчук О.Г. Законодавче та державне регулювання питань забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану…… **26**

Бойко-Слобожан О.О. Фінансова безпека України в умовах воєнного стану…… **30**

Бортник Н.П. Продовольча безпека у контексті економічної та фінансової безпеки держави…….. **33**

Бригінець О.О. Проблеми правового регулювання безпеки сучасної банківської системи України…….. **35**

Бугера Д.М. Значення та місце податкової безпеки в системі фінансової безпеки України…….. **38**

Видинчук М.А., Мельник О.П. Особливості оподаткування криптовалюти: проблеми та перспективи регулювання…… **40**

Гаврилюк В.С. Перспективи розвитку фінансової політики в умовах воєнного стану…… **43**

Галушка С.І. Правові проблеми практивізації неподаткових доходів бюджетів…….. **47**

Голуб Х.А. Податкова система Швейцарії: досвід для України……. **49**

Горайчук А. С. Використання бюджету в сучасних умовах…….. **53**

Гулієва З.Н., Корж Т.С. Фінансова безпека держави в умовах воєнного стану……. **57**

Демчук М.В. Правове регулювання фінансового ринку України в умовах воєнного стану…… **61**

Депутат Є.В. Оптимізація взаємодії органів державної влади та НБУ у сфері фінансової безпеки банків..... **66**

Димчуков В.М. Безпека банківської системи як складова фінансової безпеки держави..... **69**

Дронова А.А. Військові адміністрації та їх значення для фінансової безпеки держави..... **73**

Єроменко А.Р. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану..... **76**

Жовтий В.О. Роль фінансового права під час фінансових криз та відновлення економічної стабільності..... **80**

Зайчук Л.М., Куріло Т.О., Податкова підтримка навчання: правове регулювання в Україні та іноземний досвід..... **84**

Зінюк І.В. Вплив податкової політики на фінансову безпеку України в умовах воєнного стану..... **88**

Зубко Х.О. Особливості валютного регулювання в сучасних умовах..... **91**

Ільніцька О.Р., Лущик М.В. Фінансове законодавство як підстава забезпечення національної безпеки України в умовах воєнного стану..... **95**

Інгульська Д.А. Правове регулювання криптовалюти в Україні..... **100**

Калюжна К.В., Басараб О.А. Забезпечення фінансової безпеки в Україні в умовах воєнного стану..... **103**

Карауш А.Ю. Адміністрування митних платежів в Україні..... **106**

Карпов О.В. Особливості кримінальної відповідальності за порушення бюджетного законодавства..... **110**

Касьяненко Л.М. Податково-правове стимулювання розвитку економіки..... **112**

Кириченко К.О. Характеристика недобросовісної конкуренції та як захистити від неї підприємство..... **117**

Климчук С.В., Гарбінська-Руденко А.В. Правове регулювання криптовалюти в Україні..... **121**

Ковальчук Д.О., Голодюк Д.А. Правові аспекти криптовалюти в Україні…….. **124**

Ковбасюк В.С. Роль державної податкової служби у забезпеченні податкової безпеки держави……..... **128**

Коломієць Д.В. Правова основа діяльності бюро економічної безпеки як органу, що забезпечує фінансову безпеку держави……. **132**

Кондратюк В.В. Особливості валютного регулювання в умовах воєнного стану…… **136**

Корнева Т.В., Сірочук І.В. Валютний контроль під час переміщення товарів через митний кордон України……..... **140**

Косар А.О., Сокол Н.В. Значення фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах війни…… **144**

Костиріна М.С., Риженко А.М. Фінансова безпека як основна функція держави на сьогоднішній день……..... **148**

Кузьмик М.М. Правові проблеми діяльності державної казначейської служби України……... **151**

Лазаренко Д.О. Особливості фінансового моніторингу в період дії воєнного стану…… **154**

Лазаренко Д.О. Валютні обмеження введенні в результаті дії воєнного стану…… **157**

Липницька А.М. Правове регулювання та аналіз механізмів боротьби з фінансовою корупцією як складової фінансової безпеки України…… **160**

Лугіна Н.А., Лугін С.В. Значення органів національної поліції у забезпеченні фінансової безпеки держави……... **163**

Любовець Д.О. Механізми моніторингу та контролю над міжнародною фінансовою допомогою в Україні…… **166**

Лямзіна О.В., Чичик Д.Ю. Характеристика виникнення податкового обов'язку та його особливості……... **169**

Мазур Т.С., Федан Л.О. Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах…… **173**

Миколаєнко П.М. Адміністрування податкових надходжень до бюджету в умовах війни…… **176**

Михайлюк М.М. Суд, як суб'єкт забезпечення економічної безпеки держави…… **180**

Немировська П.В. Проблеми фінансової безпеки в сучасних умовах функціонування…..... **183**

Новицький А.М. Фінансова безпека: глобалістичні виклики сьогодення…….. **186**

Олійник І.Л. Податкові пільги та їх вплив на стимулювання господарської діяльності…… **190**

Паланська Б.І. Корпоративне шахрайство: причини виникнення та напрями боротьби…… **193**

Пахолок В.Я. Податок на прибуток підприємства: особливості впровадження та зміни на період воєнного стану…… **198**

Петрук В.П., Шаркова В.С. Фінансово-правове регулювання технології блокчейн: стан та перспективи використання криптовалют…….. **202**

Половко С.М. Актуальні питання правового регулювання безпеки існуючої банківської системи України……. **205**

Попіль А.П. Податкова система України: роль в економічному розвитку та фінансовій безпеці…….. **208**

Прутенський К.І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України…….... **211**

Романенкова А.Ю. Вплив на фінансову безпеку України корупційних проявів при державних закупівлях…… **215**

Самгородська С.В. Фінансовий контроль в умовах воєнного стану…….. **219**

Севастьяненко О.В., Бідалова К.С. Ставки майнових податків як елемент юридичного складу податку. Проблемні питання справляння майнових податків в умовах воєнного стану…… **224**

Сержантова В.О. Бюджетна безпека України у 2023 році в умовах війни.. **228**

Сидоренко Д.С., Минюк О.Ю. Взаємодія національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення фінансової безпеки держави..... **231**

Сластьоненко О.О., Лаговська Н.В. Фінансова безпека в умовах воєнного стану..... **235**

Сторожук А.О. Забезпечення кібербезпеки під час здійснення валютних операцій..... **238**

Субіна Т.В., Орловськiй Я. Особливості інформаційної безпеки банківських установ..... **242**

Теребейчик Ю.Р. Податкова складова фінансової безпеки держави..... **245**

Терновий Б.В. Правовий статус державної митної служби України в забезпеченні фінансової безпеки держави..... **249**

Тернущак М.М. Забезпечення юридичної безпеки в Україні в умовах воєнного стану..... **253**

Ткачук В.В. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України в контексті забезпечення фінансової безпеки держави..... **255**

Топчій В.В. Кримінально-правові аспекти фінансової безпеки держави.... **259**

Федорук М.І. Особливості бюджетних правовідносин в умовах воєнного стану..... **262**

Фірскіна К.М. Зовнішні загрози фінансової безпеки підприємств України..... **266**

Франко І.Ю. Забезпечення фінансової безпеки банківської установи..... **270**

Цикалюк В.О. Воєнний стан та його вплив на фінансову безпеку України..... **274**

Цимбалюк А.В. Фінансова безпека в системі економічної безпеки України..... **278**

Чемеріс Р.О. Деякі питання щодо декларування про майновий стан та доходи..... **281**

Чорноіван Я.С. Аналіз сутності фінансової безпеки України та країн європейського союзу..... **286**

Шаповалов Д., Коваленко Л.П. Особливості основних стабілізаційних напрямів фінансової безпеки…… **290**

Шаповалова А.О., Біленко А.І. Деякі питання державного фінансового контролю…….. **294**

Швайко І.Є. Правові засади здійснення фінансового контролю…….. **299**

Шопіна І.М. Корпоративна доброчесність правоохоронних органів як умова забезпечення фінансової безпеки держави…… **303**

Ятчук Р.С., Бойко-Слобожан О.О. Правові засади фінансового контролю. здійснення фінансового контролю…… **306**

Яцюк С.О. Особливості розслідування кримінальних правопорушень в банківській сфері…… **310**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 року № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17 (дата звернення: 21.10.2023).

2. Видатки під час війни. URL: https://voxukraine.org/vydatky-pid-chas-vijny-shho-vdalos-i-ne-vdalos-profinansuvaty-u-2022-mu (дата звернення: 16.10.2023).

3. Публічний звіт про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2022 рік. URL: https://www.treasury.gov.ua /storage /app /sites/1/uploadedfiles/pdf (дата звернення: 16.10.2023).

4. Радіонов Ю.Д. Формування і виконання державного та місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. URL: https://economyandsociety.in.ua /index.php/journal/article/view/2669/2585 (дата звернення: 16.10.2023).

Земфіра ГУЛІЄВА,
Тетяна КОРЖ,
здобувач вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
Науковий керівник:
Олена БОЙКО-СЛОБОЖАН,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри публічного права
Державного податкового університету

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Фінансова безпека країни, що є важливою складовою національної безпеки, є фундаментом для економічного розвитку країни, забезпечує її суверенітет і територіальну цілісність, а також підтримує належний рівень життя громадян. У мирний час стратегія громадської безпеки й цивільного захисту України, розвиток оборонно-промислового комплексу, інформаційна безпека,

кібербезпека тощо, як передбачено законодавством, залежать від реальних економічних й фінансових можливостей держави [1].

Однак, за умови введення воєнного стану, оголошеного Указом Президента України від 24.02.2022 року, роблять питання фінансової безпеки держави надзвичайно актуальними [2]. Це через те, що оборона країни, діяльність армії, функціонування органів оборони й захисту ґрунтуються на належному і стабільному фінансовому забезпеченні, яке має бути забезпечене як вітчизняними, так і міжнародними ресурсами.

Розглядаючи аспекти фінансової безпеки, розглянемо законодавче регулювання окремих основних її складових, а саме податкової системи, бюджетного процесу, банківської системи та фінансів приватного сектору, оскільки саме ці напрямки фінансової безпеки, які забезпечують фінансову підтримку як державного, так і приватного виробництва.

У контексті введення війни в Україні, бюджетний процес країни пройшов значні зміни, які виникли в результаті переорієнтації доходів та видатків Державного бюджету України 2022-2023 років [3].

На підставі рішень уряду здійснюється правове регулювання Державного бюджету. З огляду на введений військовий стан в Україні та Державна казначейська служба, узгоджуючись з Міністром фінансів, виконує перерозподіл і фінансове забезпечення видатків, пов'язаних із національною безпекою і обороною, а також фінансових заходів у період воєнного стану. Крім того, вона відповідає за платежі з бюджетних коштів, призначених головними розпорядниками коштів бюджету, згідно затверджених Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» [4].

Основними джерелами доходів Державного бюджету України були надходження від експорту сільськогосподарської продукції, а також, розвитку металургійної галузі й інформаційних технологій. Проте доходи від приватних підприємств, а також інших платників податків зупинилися. Згідно із даними Міністерства фінансів України на 2022 рік, планувалося зібрати 405 мільярдів гривень податку на додану вартість (ПДВ), 76 мільярдів гривень акцизу (на

алкоголь, сигарети та енергоносії), та 37,5 мільярдів гривень мита. Усього непрямі податки, отримані з імпортованих товарів, мали становити практично 520 мільярдів гривень, що складає 40 % від усіх доходів бюджету.

Однак, замість очікуваних 39 мільярдів гривень у бюджет надійшло лише 7 мільярдів гривень за березень 2022 року. Для досягнення планованих надходжень уряд зобов'язав Національний банк України та державні підприємства передчасно переказати свої прибутки, що призвело до виконання плану доходів бюджету на 93 % за березень 2022 року. Важливим джерелом доходів бюджету стали позики, зокрема випуск військових облігацій за ставкою 11 % річних під час війни, що дозволило залучити 27,7 мільярдів гривень до доходів бюджету. Інше джерело позик – це кредити від міжнародних фінансових організацій і ЄС, які надані на спеціальних умовах. За перші три місяці 2022 року Україна отримала кредити на суму, еквівалентну 96,7 мільярдів гривень, зокрема від МВФ (41,3 мільярдів гривень) та Єврокомісії (19,5 мільярдів гривень). Третім джерелом фінансування є гранти й безкоштовна допомога від урядів інших країн. Наприклад, Уряд Італії надав Україні 110 мільйонів євро, а США – 500 мільйонів доларів. Фінансова система України отримує підтримку від країн світу не лише через прямі надходження до бюджету, а також через фінансування витрат на біженців та тимчасово переміщених осіб, їх транспортування, утримання, працевлаштування та інше. Доходи бюджетів на всіх рівнях спрямовуються на фінансування оборони, виплату заробітної плати працівникам бюджетної сфери, пенсій, оплату комунальних послуг і закупівлю енергоносіїв та медикаментів, а також обслуговування державного боргу. Міністерство фінансів вказало, що не всі поточні та захищені видатки були фінансовані в повному обсязі, і план видатків було виконано на 67,8 %.

Перерозподілення бюджетних коштів для фінансування оборони і супутніх галузей, що призвело до спрощеної процедури виконання поточних бюджетних зобов'язань. Уряд отримав повноваження на внесення змін до місцевих бюджетів, перерозподіл бюджетних коштів і виділення кредитів з бюджету для бюджетних програм. Це було здійснено на рішення виконавчих комітетів місцевих рад,

військово-цивільних адміністрацій, місцевих державних адміністрацій, інших розпорядників бюджетних коштів за рекомендацією місцевих фінансових органів, без необхідності ухвалення відповідного рішення представницьких органів влади.

Передача коштів між різними бюджетами здійснюється без укладання окремих договорів. В умовах воєнного стану норма статті 55 Бюджетного кодексу України (про захищені видатки) не застосовується [5].

Реверсні дотації до Державного бюджету з місцевих бюджетів тимчасово окупованих територій не надаються. Фінансово-контрольні заходи, що стосуються виконання місцевих бюджетів, призупинені і поступово відновлюються в обмеженому режимі.

Для запобігання руйнуванню економіки під час воєнного стану у фінансовій системі ефективно було б впровадити державне регулювання. Це регулювання має спрямовуватися на систематичне забезпечення надходження коштів до бюджету. Це може бути досягнуто шляхом розвитку власної виробничої бази, включаючи підтримку малого підприємництва і збереження державних підприємств, промисловості й сільського господарства на територіях, які не зазнали бойових дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Моніторинг актуальних ризиків для фінансової безпеки. 04.2022. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-04/

2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 2102-IX від 24.02.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text (дата звернення: 22.10.2023)

3. Гетманець О.П. Фінансово безпека, як об'єкт правового регулювання. Підприємство, господарство і право. 2020. № 3. С. 218-223 URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8567/38.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Про Державний бюджет України на 2022 рік: Закон України № 1928-IX від 02.12.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text (дата звернення: 22.10.2023)

5. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 50-51./ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text (дата звернення: 22.10.2023)

Марія ДЕМЧУК,
здобувач вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
Науковий керівник:
Любов КАСЬЯНЕНКО,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного права,
Державного податкового університету

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Затяжна повномасштабна війна та російські терористичні атаки на українську інфраструктуру були домінуючими ризиками для фінансової системи України за останній період. Минулий рік став переломним роком для українського фінансового ринку, та важливим показником для світової фінансової системи щодо її стійкості та гнучкості. Він продемонстрував, наскільки ефективно ринок реагує на виклики, наскільки готовий до адаптації і впровадження інновацій, і як він сприймає виклики, представлені всіма учасниками ринку. Військова агресія ворога, фінансова нестабільність, спричинена пандемією коронавірусу, та різкі коливання валютних курсів відображають загострення ситуації на фінансовому ринку. Тому, на сьогоднішній день, вкрай важливою є тема правового регулювання фінансового ринку України